

AKTUELLT FRÅN EU

med anknytning till geodataområdet

Innehåll

Mål och syfte	3
Deltagare	3
1 Inledning	4
1.1 Information från Digg om DIGITAL	4
1.1.1 Dataområden	5
1.1.2 Övriga kommande utlysningar	7
1.1.3 Övrigt och sammanfattning	8
2 Workshop	8
2.1 Allmänt	8
2.2 Lantmäteriet	9
2.3 Länsstyrelsen	9
2.4 Sjöfartsverket	9
2.5 Skogsstyrelsen	9
2.6 SMHI	10
3 Reflektion	10

Mål och syfte

Syfte och mål med workshoparna inom nätverket är att ta fram två rapporter per år som beskriver aktuella frågor inom lagstiftning/policy, direktiv, genomförandeakter och finansiering som berör geodata. Dessa rapporter ska ge medlemmarna i Geodatarådet möjlighet att bättre förstå vad som är aktuellt inom EU, liksom att förstå vad som kommer att hända i framtiden. Fokus är de olika digitala strategierna som drivs inom EU, såsom *Shaping Europe's Digital Future* och Europas digitala decennium. Från dessa digitala strategier kommer dels digitaliseringsstrategier, direktiv, rättsakter och olika utlysningar med möjlighet att delta i olika utvecklingsprojekt. Om rådets medlemmar finns engagerade i andra EU-initiativ, som berör digitalisering, så är även det av stort intresse för Geodatarådet.

Deltagande myndigheter

Lantmäteriet
Boverket
Länsstyrelsen
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
SMHI

Förhinder: Naturvårdsverket, SGU.

---

1 Inledning

1.1 Information från Digg om DIGITAL

Mötet inleddes med besök från Digg genom Adrian Solitander, internationell samordnare, som informerade om programmet för ett digitalt Europa ([DIGITAL](#)), inklusive projekt och utlysningar inom programmet med möjlig bäring på geodataområdet. Adrian poängterade att Sveriges förmåga att hantera EU:s styrning – som omfattar inte bara reglering utan även målstyrning, investeringar och internationella samarbeten – är av stor betydelse för digitaliseringspolitikens framgång. Sveriges utvecklingskurva ligger under EU:s mål vad gäller analys av *big data* samt användning av AI och det svenska deltagandet i [Horizon](#) och DIGITAL uppnår inte sätta nationella målsättningar.

DIGITAL finansierar uppbyggnaden av en europeisk digital infrastruktur (juridisk, organisatorisk, semantisk och teknisk), och innefattar ett antal mål inriktade inom bland annat högpresterande datorsystem, cybersäkerhet, AI, innovationshubbar och avancerade digitala färdigheter – Digg:s roll är att informera och mobilisera kring programmet. Programmet ger inte bara möjlighet att delta i utlysningar, utan också att nyttja de digitala infrastrukturer som utvecklas. Exempel på pågående arbete inom programmet med bäring på geodataområdet är *AI Factories*, *AI Powered Digital Twin of the Earth (Destination Earth/DestinE)*, dataområden, *GenAI för Public Administrations*, *Virtual Worlds Testbeds* och *Interoperable Europe*.

1.1.1 Dataområden

Implementeringsformer för de Europeiska dataområdena

Färg	Förklaring	Dataområde	Dataområde
Grön	Lagstiftning	Jordbruk	Kulturarv
Blå	Etablerad samarbetsorganisation	Energi	Finans
Gul	Pågående EU-projekt	Gröna given	Hälsa
		Språk	Tillverkningsindustri
		Media	Mobilitet
		Rättsväsende	Smarta samhällen
		Digitala offentliga tjänster	Forskning
		Kompetensförsörjning	Turism

Figur 1. Implementeringsformer för de europeiska dataområdena. Blå fält indikerar mer mogna områden. Den gröna given innefattar arbetet med översynen av INSPIRE-direktivet inom ramen för GreenData4All.

En "heatmap" av svenskt deltagande i uppbyggnaden av europeiska dataområden

Färg	Förklaring	Dataområde	Dataområde
Grön	Lead partner	Jordbruk	Kulturarv
Blå	Omfattande deltagande	Energi	Finans
Gul	Visst deltagande	Gröna given	Hälsa
Grå	Deltagande planeras	Språk	Tillverkningsindustri
Röd	Inget deltagande	Media	Mobilitet
		Rättsväsende	Smarta samhällen
		Digitala offentliga tjänster	Forskning
		Kompetensförsörjning	Turism

Figur 2. Svenskt deltagande i arbetet med europeiska dataområden.

Kommande data spaces utlysningar i DIGITAL 2025-2027

- Data Space for Cultural Heritage
- Data Space for Tourism (Q1/2027)
- Data Space for Skills
- Data Space for Manufacturing
- Public Procurement Data Space
- Data Space for Health
- Multi-Country Project in Agri-Food (Q1/2025)

Figur 3. Kommande utlysningar inom dataområden.

1.1.2 Övriga kommande utlysningar

Generative AI for public administrations

- Pilots of European GenAI solutions in public administrations.
- Replication of piloted GenAI solutions across public administrations and Member States.
- Förhandsinfo om utlysningstexten, skriv till DEP-Digital@digg.se

DIGG

Figur 4. Kommande utlysning inom generativ AI för offentlig verksamhet.

Virtual Worlds testbeds

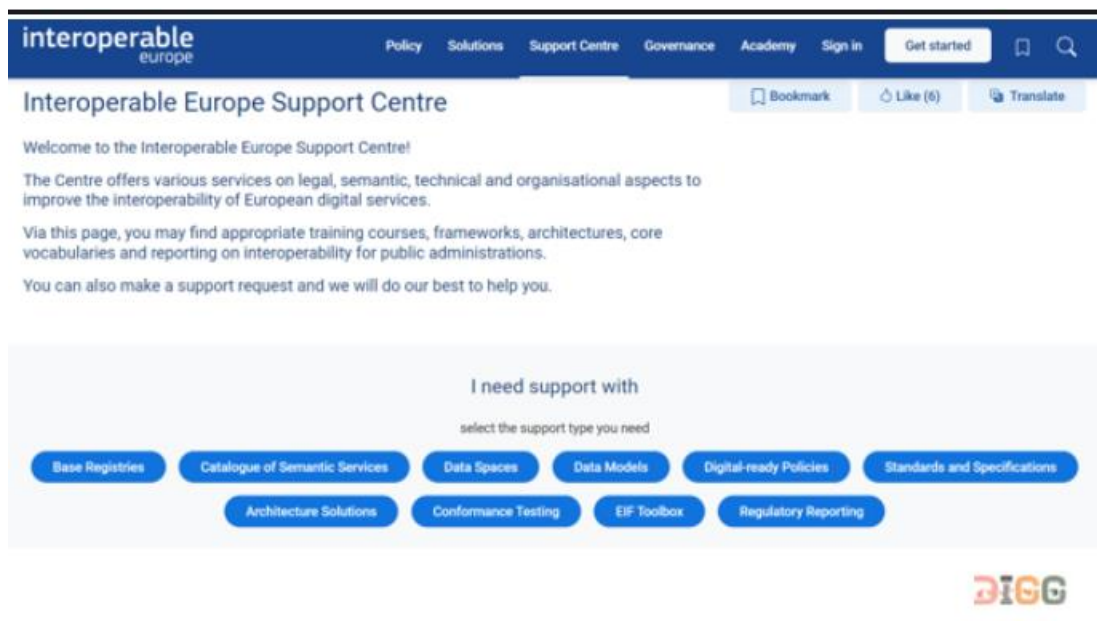
- Support testing, experimentation and integration of state-of-the-art Virtual Worlds, immersive and extended reality technologies in specific sectors.
- Förhandsinfo om utlysningstexten, skriv till DEP-Digital@digg.se

DIGG

Figur 5. Kommande utlysning inom virtuella testbäddar, aktuellt Q4 2025.

1.1.3 Övrigt och sammanfattning

Figur 6. Möjlighet till stöd via Interoperable Europe Support Centre.

Figur 7. Sammanfattning, med särskilt medskick att bekanta sig med Data Spaces Blueprint.

2 Workshop

2.1 Allmänt

Underlag för workshoppen skickades ut i förväg, i syfte att ge deltagarna möjlighet att förbereda sig utifrån fyra frågor och sammanställa en presentation utifrån sin

---

myndighets delaktighet i EU-arbete:

- 1) Vilken information kring digitalisering har du fått med dig genom dina/era kontakter vid EU-samarbete?
- 2) Vilken påverkan ser ni att den information ni fått till er ger oss i Sverige, utifrån er horisont?
- 3) Utifrån er uppfattning, vad innebär denna påverkan, hur ser alternativen ut?
- 4) Vilka olika sektorer/branscher i Sverige berörs i de olika alternativen?

Övergripande kan det konstateras att arbetet med införandet av särskilt värdefulla datamängder, HVD (*high value datasets*), är i stort fokus hos deltagande myndigheter.

2.2 Lantmäteriet

Det pågår en översyn av INSPIRE-direktivet inom ramen för *GreenData4All*, möjligen kommer INSPIRE endast att innefatta miljöinformation, vilket påverkar styrningen av geodata, Arbetet diskuteras nu på flera håll, och Lantmäteriet bevakar frågan aktivt. Mer information om arbetet kommer i början av 2025, genom en *public consultation*.

2.3 Länsstyrelsen

Arbete pågår med genomförandet av HVD, med utmaningar inom styrning och finansiering. GIS-policyn som omnämndes under vårens workshop är klar, men har inte beslutats än. Ingen mer information kring översynen av den gemensamma digitaliseringsstrategin.

2.4 Sjöfartsverket

Även hos Sjöfartsverket är arbetet med HVD i fokus, med utmaningen att geodataverksamheten är avgiftsfinansierad. Sekretess hindrar även öppnandet av delar av vissa datamängder.

Sjöfartsverket är även engagerade i arbete inom *EMODnet Bathymetry* – en tjänst för harmoniserad terrängmodell (DTM) över havsbotten inom de europeiska havsområdena, som drivs inom ramen för EC DG MARE, *European Commission Directorate-General for Maritime Affairs and Fisheries*.

En ny standard för sjökort är på gång, som innebär en stor förändring där det ska bli möjligt att integrera olika typer av data för navigation, exempelvis väder, vattenstånd, ytvattenströmmar och andra dynamiska data. För ett harmoniserat införande i Östersjön har man sökt och fått medel från *Interreg Baltic Sea Region*.

2.5 Skogsstyrelsen

Utöver arbete med HVD sker bevakning och tolkning av utvecklingen av skogsövervakning, som bland annat innefattar geodata, kartor och statistik. Det verkar dock inte komma något förslag att ta ställning till i närtid.

En avskogsförordning, som ersätter den tidigare timmerförordningen, träder i kraft någon gång under kommande år – den innefattar inte bara trävaror och papper, utan även nötkött, soja, kaffe med mera. Kopplingen till geodata är framför allt i frågor om spårbarhet genom krav på geolokalisering av produkter och att det är stora datamängder som ska samköras på europeisk nivå.

Sedan förra tillfället har även en naturrestaureringsförordning börjat gälla, som innefattar mycket miljöinformation och förväntan om detaljerade kartmaterial. Skogsstyrelsen har befintlig samverkan med Naturvårdsverket i flera frågor, och även här kommer man behöva samverka med Naturvårdsverket, Boverket, Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket.

2.6 SMHI

SMHI konstaterar att det sker mycket utvecklingsarbete på europeisk nivå just nu. Man lyfte särskilt att SMHI är med som deltagare i EUMETNET, varigenom det bland annat drivs ett projekt för tillgängliggörande av HVD inom meteorologi; vädervarningar, observationer, prognosmodeller, radardata med mera – dels utifrån ett tekniskt perspektiv, men även datapolicy. Implementering hos medlemsländerna, bland annat genom uppbyggnad av API:er, förväntas starta 2026.

3 Reflektion

Det finns utmaningar i införandet av HVD, och olika myndigheter befinner sig i olika delar av processen.

Det är utmanande att få en överblick över alla initiativ, hur de hänger ihop och vad den samlade målbilden är. Ett förslag var att ta fram en kompletterande bild av eSams radabild över initiativ som påverkar myndigheternas digitaliseringsarbete med ett geodatafokus, utifrån Digg:s presentation – kan bli ett enkelt verktyg för att förstå och kommunicera helheten.

Gruppen uppskattade att frågor skickades ut i god tid före workshopen, det ger möjlighet att stämma av internt.